

Kallelse till möte för Kultur- och fritidsnämnden 2022-02-08

Datum: 2022-02-08 **Tid:** 19:00

Plats: Konferensrum Fisken, Munkhättevägen 49, 147 85 Tumba, digitalt deltagande genom Teams

Ordförande: Robert Aslan (S)

Sekreterare: Carl Lidén Högselius

Ärenden

	Upprop	
	Val av justerare	
	Kultur- och fritidsdirektören informerar: Information om situationen med Covid-19	
	Muntlig presentation av verksamhetsområde Bad, idrott och motion: Statusen för badhusen och information om simundervisning	
	Ärenden för beslut	Diarienummer
1.	Årsredovisning med verksamhetsberättelse och uppföljning av internkontroll	KFN/2022:00015
2.	Dispensansökan för bidragsberättigad förening	KFN/2021:00512
3.	Avveckling av Eriksbergs elljusspår	KFN/2021:00469
4.	Yttrande över remiss om Botkyrka kommuns förslag till bildande av Mälarskogens naturreservat	KFN/2021:00523
5.	Tilläggsmedel till investeringsprojekt för verksamhetshus 4H och Hogslaby	KFN/2021:00496

Kontrollera i god tid att du även fått en digital inbjudan till sammanträdet till din e-postadress.

Meddela förhinder att delta till carl.liden.hogselius@botkyrka.se.

Välkomna!

Robert Aslan (S)

Carl Lidén Högselius

Ordförande Kultur- och fritidsnämnden

Nämndsekreterare

Referens

Robert Aslan
robert.aslan@botkyrka.se

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

2

Dispensansökan för bidragsberättigad förening

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beviljar föreningen Tullinge Muay Thai IF dispens från ”Bidragsregler för ideella föreningar i Botkyrka kommun” (KS/2020:00277). Dispensen innebär att Tullinge Muay Thai IF är berättigad att ansöka om aktivitetsstöd för idrottsföreningar i Botkyrka kommun, trots att merparten av verksamheten tillfälligt genomförs i annan kommun.
2. Dispensen gäller för bidragsåret 2022.

Sammanfattning

Föreningen Tullinge Muay Thai IF flyttar tillfälligt sin verksamhet till Huddinge då de förlorar sin tidigare verksamhetslokal i Botkyrka. Flytten sker från 2022 och föreningens avsikt är att återvända när anpassade kampsportlokaler i Tullinge finns att tillgå. Sådana lokaler planeras ingå i projektet nybyggnation av sporthall i Tullinge gymnasium.

Majoriteten av föreningens deltagare i åldrarna 4–20 år kommer fortsätta vara hemmahörande i Botkyrka kommun, även efter flytt av verksamhet till nya lokaler i Huddinge, åtminstone till en början. Bidragskategorin aktivitetsstöd till idrottsföreningar är kopplat till antal deltagartillfällen för aktiva i åldern 4-20 år, varav minst 51% ska vara Botkyrkabor.

Kultur- och fritidsnämnden beviljar därför dispens från ”Bidragsregler för ideella föreningar i Botkyrka kommun” (KS/2020:00277) för föreningen Tullinge Muay Thai IF, så att föreningen är berättigad att ansöka om kommunalt aktivitetsstöd i Botkyrka, trots att merparten av verksamheten

tillfälligt genomförs i annan kommun. Dispensen gäller för bidragsåret 2022.

Referens

Fadi Gawria
fadi.gawria@botkyrka.se

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

Dispensansökan för bidragsberättigad förening

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beviljar föreningen Tullinge Muay Thai IF dispens från ”Bidragsregler för ideella föreningar i Botkyrka kommun” (KS/2020:00277). Dispensen innebär att Tullinge Muay Thai IF är berättigad att ansöka om aktivitetsstöd för idrottsföreningar i Botkyrka kommun, trots att merparten av verksamheten tillfälligt genomförs i annan kommun.
2. Dispensen gäller för bidragsåret 2022.

Sammanfattning

Föreningen Tullinge Muay Thai IF flyttar tillfälligt sin verksamhet till Huddinge då de förlorar sin tidigare verksamhetslokal i Botkyrka. Flytten sker från 2022 och föreningens avsikt är att återvända när anpassade kampsportlokaler i Tullinge finns att tillgå. Sådana lokaler planeras ingå i projektet nybyggnation av sporthall i Tullinge gymnasium.

Majoriteten av föreningens deltagare i åldrarna 4 - 20 år kommer fortsätta vara hemmahörande i Botkyrka kommun, även efter flytt av verksamhet till nya lokaler i Huddinge, åtminstone till en början. Bidragskategorin *aktivitetsstöd till idrottsföreningar* är kopplat till antal deltagartillfällen för aktiva i åldern 4 - 20 år, varav minst 51% ska vara Botkyrkabor.

Kultur- och fritidsnämnden beviljar därför dispens från ”Bidragsregler för ideella föreningar i Botkyrka kommun” (KS/2020:00277) för föreningen Tullinge Muay Thai IF, så att föreningen är berättigad att ansöka om kommunalt aktivitetsstöd i Botkyrka, trots att merparten av verksamheten tillfälligt genomförs i annan kommun. Dispensen gäller för bidragsåret 2022.

Ärendet

Föreningen Tullinge Muay Thai IF (TMT) är en stor förening med ca 900 aktiva medlemmar. De har funnits i över tio år och har en bred verksamhet som innefattar bredd och elit, från knatte till senior och är framstående när

det gäller social verksamhet och jämställdhet. Föreningen hyr sedan lång tid verksamhetslokaler i byggnad som ligger inom campusområdet för Tullinge gymnasium. Hyresvärd är Botkyrka kommun genom teknik- och fastighetsförvaltningen (TFF).

Tullinge gymnasium ska rustas upp och utöka antalet elever med 400 så att skolan kan ta emot 1100 elever. De lokaler som föreningen hyr kommer att anpassas och användas för skolans verksamhet. TFF har därför meddelat föreningen att nuvarande hyresavtal inte förlängs och att de behöver lämna lokalen vid årsskiftet 2021/2022. Föreningen har avflyttat från lokalen i Tullinge och flyttat in i nya tillfälliga verksamhetslokaler som de hyr av privat värd i grannkommunen Huddinge.

Konsekvensen är att en stark aktör inom idrottsområdet försvinner från Tullinge och Botkyrka. Det är dock föreningens avsikt att återvända till Botkyrka om anpassade verksamhetslokaler skapas inom ramen för projektet ny sporthall i Tullinge gymnasium. Investeringsprojektet är pågående och beräknas färdigställas inom pågående planperiod.

Majoriteten av föreningens deltagare i åldrarna 4 - 20 år kommer fortsätta vara hemmahörande i Botkyrka kommun, även efter flytt av verksamhet till nya lokaler i Huddinge, åtminstone till en början. Bidragskategorin aktivitetsstöd till idrottsföreningar är kopplat till antal deltagartillfällen för aktiva i åldern 4 - 20 år, varav minst 51% ska vara Botkyrkabor. Övriga bidragskategorier såsom hyres/lov/projekt-bidrag ska föreningen ansöka om i den kommun där verksamheten ska bedrivas.

Kultur- och fritidsnämnden beviljar därför dispens från ”Bidragsregler för ideella föreningar i Botkyrka kommun” (KS/2020:00277) för föreningen Tullinge Muay Thai IF, så att föreningen är berättigad att ansöka om kommunalt aktivitetsstöd i Botkyrka, trots att merparten av verksamheten tillfälligt genomförs i annan kommun. Dispensen gäller för bidragsåret 2022.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Inga ekonomiska konsekvenser då summan för insatsen finns tillgänglig i budgetramen.

Helena Hellström
Kultur- och fritidsdirektör

Linus Söderling
**Verksamhetschef
Bad, idrott och motion**

Expedieras till:

Berörd förening

Referens

Robert Aslan
robert.aslan@botkyrka.se

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

3

Avveckling av Eriksbergs elljusspår

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden avvecklar Eriksbergs elljusspår och återlämnar marken till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Sammanfattning

I Botkyrka finns sex elljusspår samt en stor mängd motionsspår. Alla medborgare ska ha möjlighet till rörelse, därför ska det finnas motionsspår i alla kommunens delar som nyttjas och motsvarar medborgarnas efterfrågan.

Eriksbergs elljusspår ligger i kommunens norra delar med entré i Eriksbergs industriområde. Spåret har låg nyttjandegrad och upplevs av många som otillgängligt. Belysningen i elljusspåret består av kvicksilverarmaturer som drar mycket el, och innehåller kvicksilver vilket behöver fasas ut enligt EU-direktiv.

Om spåret inte avvecklas behöver kvicksilverarmaturerna bytas ut till led till en uppskattad kostnad av 4 mnkr. Om spåret avvecklas kan kommunens resurser och fokus i stället läggas på att skapa stadsnära motionsspår i de norra kommundelarna, med enkla åtgärder på befintlig infrastruktur. Det befintliga spårssystemet kan istället utnyttjas som ridstigar för ridverksamhet som utgår från Skrefsta gård, vilket Botkyrka ridsällskap efterfrågat.

Därför föreslår förvaltningen att Kultur- och fritidsnämnden beslutar att avveckla Eriksbergs elljusspår och återlämna marken till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Referens

Carolin Flod
carolin.flod@botkyrka.se

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

Avveckling av Eriksbergs elljusspår

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden avvecklar Eriksbergs elljusspår och återlämnar marken till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Sammanfattning

I Botkyrka finns sex elljusspår samt en stor mängd motionsspår. Alla medborgare ska ha möjlighet till rörelse, därför ska det finnas motionsspår i alla kommunens delar som nyttjas och motsvarar meborgarnas efterfrågan.

Eriksbergs elljusspår ligger i kommunens norra delar med entré i Eriksbergs industriområde. Spåret har låg nyttjandegrad och upplevs av många som otillgängligt. Belysningen i elljusspåret består av kvicksilverarmaturer som drar mycket el, och innehåller kvicksilver vilket behöver fasas ut enligt EU-direktiv.

Om spåret inte avvecklas behöver kvicksilverarmaturerna bytas ut till led till en uppskattad kostnad av 4 mnkr. Om spåret avvecklas kan kommunens resurser och fokus i stället läggas på att skapa stadsnära motionsspår i de norra kommundelarna, med enkla åtgärder på befintlig infrastruktur. Det befintliga spårssystemet kan istället utnyttjas som ridstigar för ridverksamhet som utgår från Skrefsta gård, vilket Botkyrka ridsällskap efterfrågat.

Därför föreslår förvaltningen att Kultur- och fritidsnämnden beslutar att avveckla Eriksbergs elljusspår och återlämna marken till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ärendet

Bakgrund

I Botkyrka finns sex elljusspår samt en stor mängd motionsspår. Ett elljusspår är ett belyst motionsspår, oftast helt eller delvis i skogsmark. I Botkyrka är merparten av elljusspåren belägna i de södra delarna av kommunen, men det finns också många stadsnära motionsspår, kulturspår och naturstigar i hela kommunen.

Det är viktigt att alla medborgare får möjlighet till rörelse i både natur- och stadsmiljö, därför ska det finnas tillgång till olika typer av motionsspår i alla delar av kommunen. Det är också av största vikt att kommunens utbud motsvarar efterfrågan så att de motionsspår som finns nyttjas av medborgarna.

Eriksbergs elljusspår

Eriksbergs elljusspår ligger i kommunens norra delar med entré i Eriksbergs industriområde. Spåret har låg nyttjandegrad och upplevs av många som otillgängligt, då området under de senaste decennierna ändrat karaktär från friluftsliv och rekreation till industri och handel. Belysningen i elljusspåret består av kvicksilverarmaturer som är anlagda på -60 och -70 talet, drar mycket el, och innehåller kvicksilver vilket behöver fasas ut enligt EU-direktiv.

Om spåret inte avvecklas behöver kvicksilverarmaturerna bytas ut till led till en uppskattad kostnad av 4 mnkr. Om spåret avvecklas kan kommunens resurser och fokus i stället läggas på att skapa stadsnära motionsspår i de norra kommundelarna. Detta kan göras med enkla åtgärder på befintlig infrastruktur, genom att skylta upp och på vissa ställen stärka belysningen. På så sätt kan nya förutsättningar för löpning och promenad som motsvarar medborgarnas efterfrågan skapas i de norra kommundelarna.

Alternativ användning

Om Eriksbergs elljusspår avvecklas som motionsspår kan spåret komma till ny användning genom att omvandlas till ridstigar till glädje för ridverksamheten kring Skrefsta gård.

Botkyrka Ridsällskap (BRS) genomgår en omfattande upprustning sedan 2020 och som beräknas avslutas i början av 2023. BRS har under senare år fått ett ökat antal medlemmar, inte minst nybörjare. När nu stallar, ridhus och hagar rustas upp, så efterfrågas även bättre förutsättningar för utrusning

i terräng. Nuvarande ridstig fungerar bra, men en utökning efterfrågas, därför skulle motionsspåret i Eriksberg kunna bli en andra ridstig i området och kan även fungera som naturstig.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Effektivisering av kommunens energikostnader och övriga driftkostnader till ett värde av ca 200 000 kr.

Helena Hellström
Kultur- och fritidsdirektör

Linus Söderling
**Verksamhetschef
Bad, idrott och motion**

Expedieras till:

Kultur- och fritidsförvaltningen
Ansvarig handläggare

Referens

Robert Aslan
robert.aslan@botkyrka.se

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

4

Yttrande över remiss om Botkyrka kommuns förslag till bildande av Mälarskogens naturreservat

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner kultur- och fritidsförvaltningens yttrande och överlämnar det som sitt svar till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden har mottagit en remiss från samhällsbyggnadsförvaltningen gällande förslag på bildande av Mälarskogens naturreservat.

Reservatet föreslås gälla naturområdet vid Mälarstranden norr om Norsborg, Hallunda och Slagsta, som har högt natur och kulturhistoriskt värde samt viktig betydelse för friluftsliv och rekreation. Naturreservatets syfte är att långsiktigt bevara områdets höga naturvärden, skyddsvärda växt-, svamp- och djurarter samt ekosystemfunktioner i det gröna sambandet längs med Mälarstranden, liksom dess höga rekreativvärden, som är viktiga för att tillgodose det tätortsnära friluftslivet i de norra kommundelarna.

Kultur- och fritidsförvaltningen instämmer därför i förslaget om bildandet av Mälarskogens naturreservat och vill samtidigt lämna följande synpunkter i förhållande till förvaltningens verksamheter:

- Positivt att viktiga naturmiljöer i de norra kommundelarna bevaras, vårdas och tillgängliggörs för att stärka invånarnas möjligheter till friluftsliv och ökad folkhälsa. Det bör dock förtydligas hur skötselnivån i naturreservatet ska upprätthållas och vilka resurser som behövs för detta.

- Det bör tydliggöras i reservatets föreskrifter att fornlämningarna ska skötas enligt Kulturmiljölagens föreskrifter för fornlämningar 2 Kap 6 §.
- Positivt att Slagstabadet undantas från reservatet då platsen kan behöva utvecklas för att möta den stora efterfrågan från besökare.
- En felskrivning har smugit sig in i bilagan Följebrev remiss kof Mälarskogens naturreservat, där förvaltningen ombeds yttra sig över bifogat förslag till beslut om Lida Naturreservat.

Referens

Linus Söderling
linus.soderling@botkyrka.se

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

Yttrande över remiss om Botkyrka kommuns förslag till bildande av Mälarskogens naturreservat

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner kultur- och fritidsförvaltningens yttrande och överlämnar det som sitt svar till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden har mottagit en remiss från samhällsbyggnadsförvaltningen gällande förslag på bildande av Mälarskogens naturreservat.

Reservatet föreslås gälla naturområdet vid Mälarstranden norr om Norsborg, Hallunda och Slagsta, som har högt natur och kulturhistoriskt värde samt viktig betydelse för friluftsliv och rekreation. Naturreservatets syfte är att långsiktigt bevara områdets höga naturvärden, skyddsvärda växt-, svamp- och djurarter samt ekosystemfunktioner i det gröna sambandet längs med Mälarstranden, liksom dess höga rekreativvärden, som är viktiga för att tillgodose det tätortsnära friluftslivet i de norra kommundelarna.

Kultur- och fritidsförvaltningen instämmer därför i förslaget om bildandet av Mälarskogens naturreservat och vill samtidigt lämna följande synpunkter i förhållande till förvaltningens verksamheter:

- Positivt att viktiga naturmiljöer i de norra kommundelarna bevaras, vårdas och tillgängliggörs för att stärka invånarnas möjligheter till friluftsliv och ökad folkhälsa. Det bör dock förtydligas hur skötselnivån i naturreservatet ska upprätthållas och vilka resurser som behövs för detta.

- Det bör tydliggöras i reservatets föreskrifter att fornlämningarna ska skötas enligt Kulturmiljölagens föreskrifter för fornlämningar 2 Kap 6 §.
- Positivt att Slagstabadet undantas från reservatet då platsen kan behöva utvecklas för att möta den stora efterfrågan från besökare.
- En felskrivning har smugit sig in i bilagan *Följebrev remiss kof Mälarskogens naturreservat*, där förvaltningen ombeds yttra sig över bifogat förslag till beslut om Lida Naturreservat.

Ärendet

Bakgrund

Samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet har tagit fram ett förslag till beslut om att bilda Mälarskogens naturreservat.

I maj 2020 beslutade Kommunfullmäktige i Botkyrka kommun (§ 46) att uppdra åt Miljö- och hälsoskyddsnämnden att gå vidare med arbetet att bilda det föreslagna naturreservatet Mälarskogen (KS/2020:273). Miljö- och hälsoskyddsnämnden fattade beslut 2021-12-06 om att ge samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet i uppdrag att sända de framtagna beslutsunderlagen för naturreservatets bildande på remiss för synpunkter till berörda myndigheter och sakägare enligt 24 § i Förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (SFS 1988:1252).

Bildande av Mälarskogens naturreservat - innehåll

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken föreslår samhällsbyggnadsförvaltningen att Kommunfullmäktige i Botkyrka kommun beslutar att förklara det området som avgränsats på bifogad beslutskarta (bilaga 1), som naturreservat. Området ligger mellan Mäljarstranden och bostadsområdena Norsborg, Hallunda och Slagsta, och sträcker sig från Norsborgsparken i väster till Slagsta marina och Slagsta strand i öster. Slagstabadet ingår inte i naturreservatet, men vattenområdet utanför badplatsen och nedanför Korpberget öster om badet.

Naturreservatets syfte är att långsiktigt bevara områdets höga naturvärden, skyddsvärda växt-, svamp- och djurarter samt ekosystemfunktioner i det gröna sambandet längs med Mäljarstranden, liksom dess höga rekreativvärden, som är viktiga för att tillgodose det tätortsnära friluftslivet i norra Bot kyrka.

Kultur- och fritidsförvaltningens synpunkter

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för kommunens biblioteksverksamhet, idrotts- och friluftsverksamhet, öppen fritidsverksamhet, kulturverksamhet

och kulturskola. Vidare ska kultur- och fritidsnämnden stödja Kommunstyrelsen i den strategiska utvecklingen, vilket bland annat omfattar att avge yttranden och remissvar i ärenden som hör till nämndens verksamhetsområden.¹

Kultur- och fritidsförvaltningen instämmer i förslaget om bildandet av Mälarskogens naturreservat och vill samtidigt lämna följande synpunkter i förhållande till förvaltningens verksamheter:

- Positivt att viktiga naturmiljöer i de norra kommundelarna bevaras, vårdas och tillgängliggörs för att stärka invånarnas möjligheter till friluftsliv och ökad folkhälsa. Det bör dock förtydligas hur skötselnivån i naturreservatet ska upprätthållas och vilka resurser som behövs för detta.
- Det bör tydliggöras i reservatets föreskrifter att fornlämningarna ska skötas enligt Kulturmiljölagens föreskrifter för fornlämningar 2 Kap 6 §.
- Positivt att Slagstabadet undantas från reservatet då platsen kan behöva utvecklas för att möta den stora efterfrågan från besökare.
- En felskrivning har smugit sig in i bilagan *Följebrev remiss kof Mälarskogens naturreservat*, där förvaltningen ombeds yttra sig över bifogat förslag till beslut om Lida Naturreservat.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslut medför inga ekonomiska konsekvenser då beslutet endast innebär att avge yttrande angående inkommen remiss om bildandet av Mälarskogens naturreservat.

Helena Hellström
Kultur- och fritidsdirektör

Linus Söderling
**Verksamhetschef
Bad, idrott och motion**

¹ Reglemente för Kultur- och fritidsnämnden, dnr KS/2019:00059

Bilagor

1. Remissversion ”Förslag till beslut för Mälarskogens naturreservat”
2. Remiss följebrev kof Mälarskogens naturreservat
3. Bilaga 1 Förslag beslutskarta Mälarskogen Botkyrka
4. Bilaga 2 Remiss Funktionsindelningsskarta Mälarskogen Botkyrka
5. Bilaga 3 Remissversion Skötselplan Mälarskogen Botkyrka
6. Skötselkarta Mälarskogen Botkyrka 2021-11-08

Expedieras till:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Samhällsbyggnadsförvaltningen

2021-11-08

Referens
Britta Ahlgren

Mottagare
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till Beslutsdokument
för bildande av naturreservatet Mälarskogen
- syfte, föreskrifter, skäl till beslut, med mera
(3 + 1, totalt 4 bilagor)

Administrativa uppgifter om naturreservatet

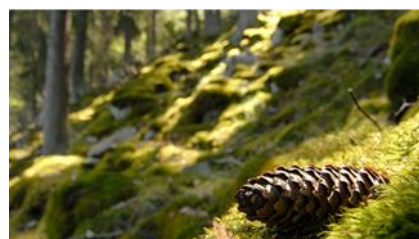
Namn	Mälarskogens naturreservat
DOS-id	1128412
NVR-id	2056266
Kommun	Botkyrka
Län	Stockholms län
Församling/Socken	Botkyrka
Lägesbeskrivning	Området ligger mellan Mälarstranden och bostadsområdena Norsborg, Hallunda och Slagsta, och sträcker sig från Norsborgsparken i väster till Slagsta marina och Slagsta strand i öster. Slagstabadet ingår inte i naturreservatet, men vattenområdet utanför badplatsen och nedanför Korpberget öster om badet. Det kan nås till fots från tunnelbanestationerna Hallunda och Norsborg, som ligger ca 1,5 km söder om reservatet, eller med SL-bussar därifrån som går till den norra delen av dessa bostadsområden.
Area	ca 71 ha land och ca 4 ha vatten.
Gräns	Enligt bifogad karta, bilaga 1
Fastigheter	Del av fastigheterna Hallunda 4:34 och Norsborg 5:1
Markägare	Hallunda 4:34 ägs av Botkyrka kommun, Norsborg 5:1 av kommunägt bolag
Reservatsförvaltare	Botkyrka kommun.

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar kommunfullmäktige i Botkyrka kommun att förklara det området som avgränsats på bifogad beslutskarta (bilaga 1), som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara Mälarskogen.

Syftet med naturreservatet är att långsiktigt bevara områdets höga naturvärden, skyddsvärda växt-, svamp- och djurarter samt ekosystemfunktioner i det gröna sambandet längs med Mälarstranden, liksom dess höga rekreativvärden, som är viktiga för att tillgodose det tätortsnära friluftslivet i norra Botkyrka.

Prioriterade bevarandevärden

Naturtyper	Äldre barr-, bland- och lövskog med inslag av ädellöv. strandskog längs med den norra gränsen av reservatet som följer Mälärstranden (ca 3,5 km), samt vegetationsfattig mjuk sjöbotten
Strukturer	Död ved, gamla grova träd, skuggade branter, blockmark
Arter	Ullticka (NT), talticka (NT), dofttaggvamp (NT), vedtrappmossa (NT) och knärot (VU), samt spillkråka (NT), gröngöling (LC) och mindre hackspett (NT) och slutligen småsvalting (NT) ansvarsart för Östersjön och Mälaren.
Friluftsliv	Promenader på bland annat Mälärpromenaden och Kulturspåret, utsiktspunkter, skogsutflykter, jogging, svamp- och bärplockning
Kulturvärden	Rester av Slagsta tegelbruk från 1600- till början av 1900-talet, fornlämningar från brons- och järnåldern samt luftvärnsbatteri från andra världskriget, nära till Norsborgsparken med vikingagravar

Förslag till föreskrifter

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med naturreservatet beslutar kommunfullmäktige med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken angående markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheten inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att;

1. Avverka, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
2. ta bort eller skada vattenvegetation,
3. på land eller i vatten bedriva täkt, anordna upplag eller avfallstipp,
4. på land eller i vatten uppföra byggnad, eller annan anläggning, anlägga väg, eller bedriva verksamhet som förändrar områdets topografi eller vegetation
5. på land eller i vatten borra, gräva, spränga, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
6. plantera, kalka, använda gödsel eller bekämpningsmedel,
7. inplantera främmande växter och djur

Utan kommunens* tillstånd är det förbjudet att;

8. dra fram ledning i luft, mark eller vatten,
9. anlägga vandrings-, rid- och cykelled, eller stängsel
10. sätta upp skyltar eller plakat

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar, övriga upplysningsskyltar,
2. anordningar för friluftslivet, till exempel anläggning av grillplats, underhåll av stigar och leder,

3. naturvårdande och friluftsförbättrande åtgärder som röjning, gallring, ringbarkning, friställande av träd, slåtter av gräsmarker, borttagning av igenväxningsvegetation och fallna stammar från stigar och promenadvägar,
4. undersökningar av växt-, svamp- och djurlivet i reservatet,
5. åtgärder i syfte att minska utbredning, samt förebygga etablering och spridning, av invasiva främmande arter.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. gräva, hacka, borra, spränga, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jord, sten eller sjöbotten,
2. fälla eller skada levande eller döda träd eller buskar samt ta bort liggande stammar eller grenar med en diameter grövre än 10 centimeter,
3. gräva upp växter som ris, örter, gräs, mossor eller lavar, ta bort vedlevande svampar, samla in insekter eller ta bort vattenvegetation. Blom-, bär- och svampplockning för eget behov är tillåten, liksom insamling för undervisning, naturövervakning och forskning,
4. att göra upp öppen eld eller använda grill på annan än anvisad plats,

Utan kommunens* tillstånd är det förbjudet att

5. tälta mer än två dygn i sträck,
6. anordna gruppaktivitet med över 50 deltagare, till exempel läger, orienterings- eller cykeltävling.

D. Undantag:

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder mot

- att ta bort eller upparbeta träd eller vindfällor som utgör fara för friluftslivet, skadar motionsspår eller andra friluftsanläggningar eller hindrar framkomlighet på motionsspår, stigar eller vägar,
- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose

syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,

- underhåll av befintliga ledningsgator och el-anläggningar enligt ledningsrättsbeslut, samt andra anläggningar, vägar och stigar inom reservatet,
- skötsel och underhåll av torpet Lugnet och den tomtmark med mindre byggnader som omger torpet,
- åtgärder som är nödvändiga för Norsborgs vattenverks nuvarande och framtida verksamhet med dricksvattenförsörjning som är av riksintresse.

* Enligt kommunens delegationsordning

Föreskrifternas ikraftträdande

Reservatsföreskrifterna träder i kraft tre veckor efter reservatbeslutets kungörelse.

Ordningsföreskrifterna under punkt C ovan gäller även om de överklagas, i enlighet med 7 kap. 30 § miljöbalken.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Kommunfullmäktige bifogad skötselplan (bilaga 3) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatsförvaltare

I enlighet med 2 § andra stycket förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Botkyrka kommun förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön. Bland dessa kan nämnas följande:

- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).
- Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § miljöbalken.

- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade på det sätt som anges i jaktlagen. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845). (Se Länsstyrelsens hemsida)
- Hundar får ej springa lösa i marker med vilt 1 mars – 20 augusti och ska hindras från att förfölja vilt under resten av året, när de ej används vid jakt, enligt 16 §, lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.
- Enligt Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Botkyrka kommun 15§ ska hundar hållas kopplade på märkta motions-spår, vandringsleder och skidspår, tikar ska under löptid hållas kopplade inom hela kommunen och hundar får ej vistas på allmänna badplatser.
- Inom reservatet finns det fornlämningar som är skyddade enligt kulturmiljölagen. Det betyder att man inte får rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering, eller på annat sätt, ändra eller skada en fornlämning. (Kml 2 kap 6§)

Skälen för kommunfullmäktiges beslut

Beskrivning av området

Naturvärden

Naturområdet vid Mälarstranden norr om Norsborg, Hallunda och Slagsta har höga naturvärden. I området finns en god tillgång på död ved och äldre träd. Flera naturvårdsarter har noterats i området. Bland dem kan nämnas ullticka, tallticka, dofttaggsvamp, vedtrappmossa och knärot. Också fåglar bland annat fyra arter av hackspettar: spillkråka, gröngöling och mindre hackspett, och mesarna entita och talltita har observerats i området. Stora delar av området kan även betecknas som nyckelbiotop för fladdermöss. Vid en inventering i Hallundaområdet har tio arter av fladdermöss identifieras. För flera av arterna kunde området konstateras vara ett reproduktionsområde. (Se skötselplanen, Bilaga 3.)

Områdets högsta naturvärden finns främst i de norra delarna och utgör en till största delen sammanhängande värdekärna. (Se bilaga 2, funktionsindelingskarta) I vissa delar sträcker sig värdekärnan ner mot den södra gränsen av reservatsområdet. Värdekärneområdet består av ett pärlband av skogsnyckelbiotoper och områden med naturvärden. Länsstyrelsen har här identifierat ett band av skyddsvärda trädmiljöer. Särskilt skyddsvärda träd (enligt Naturvårdsverkets definition) finns också identifierade längs Mäljarstranden. De flesta av dessa är tallar, men i östra delen har särskilt skyddsvärda ädellövträd identifierats. (I den nedre kartan i bilaga 2, funktionsindelingskarta har både de särskilt skyddsvärda träden och de skyddsvärda trädmiljöerna angivits.) Större delen av reservatets södra delar är utvecklingsmark med, till övervägande del, en påtaglig utvecklingspotential.

Området är mycket kuperat. Områdets högsta punkt, i Norrskog, når upp till ca 60 meter över havet och ligger bara 200 meter söder om Mäljarstranden, ca 2 meter över havet. Urberghöjderna är runt kanterna inbäddade i morän. I den östra delen, mellan höjderna av urberg och morän, går även stråk av lera-silt ner mot Mäljarstranden. Dessa områden är friska-fuktiga och bevuxna av lövträd och buskar.

De branta sluttningarna i väster är till stor del bevuxna av gran men området övergår österut till att bli alltmer lövdominerat. De högsta delarna är tallbevuxna hållmarker. Bland lövträden finns en del ädellöv, främst ek, men även andra arter som ask, lönn och bok. Några äldre björkar i området väster om Slagstabadet har spår av tidigare lövtäkt, även kallad hamling. I området finns bitvis god tillgång på död ved.

I vattenområdet utanför Slagstabadet och Korpberget (öster om badet) växer undervattensväxten småsvalting. Arten förekommer enbart i Östersjön och Mälaren. Det är därför en ansvarsart för Sverige och en prioriterad art i Artskyddsförordningen. I Mälaren växer småsvalting främst vid sandiga, vassfria stränder i anslutning till rullstensåsen Uppsalaåsen. I de här miljöerna trivs också många andra krävande vattenväxter. Sådana artrika, grunda vattenmiljöer är ovanliga, även ur ett europeiskt perspektiv. På lokalen har även fisken nissöga observerats. Den finns med på art- och habitatdirektivets bilaga 2. För att bättre uppmärksamma främst småsvaltningens förekomst och den värdefulla vattenmiljön har detta vattenområde inkluderats i reservatsområdet.

Området öster om Slagstabadet vars norra del kallas för Korpberget, består av en bergbrant ner mot Mälaren med äldre gran, äldre tall och inslag av lövträd, med bohål för fåglar. Här finns också god förekomst av död ved med vindfällan, torrträd och högstubbar i olika nedbrytningsstadier som uppvisar insektshål och -gångar samt hackmärken från hackspettar. Död ved är också en viktig livsmiljö för vedlevande kryptogamer som mossor, lavar och svampar.

Den södra delen av delområdet öster om Slagstabadet är av annan karaktär och består av en olikåldrig flerskiktad lövlund med stort inslag av ädla lövträd, ask (rödlistad som starkt hotad, EN), asp och björk dominerar, inslag av ek, lönn, grova fågelbär och oxel. Här finns ett välutvecklade buskbryn, med bland annat slån, hägg och hagtorn. Det medför att det är en värdefull fågel-, landmollusk- och insektsbiotop, där häckning av mindre hackspett är känd sedan 1960-talet. I anslutning till området finns en mindre bergbrant med porella-mossor som signalerar att även andra krävande arter kan trivas här.

Asken är kraftigt drabbad av den vindspridda askskottsjukan, som upptäcktes i Sverige 2001. Även om en liten andel askar har en förstärkt motståndskraft så är inga helt resistenta träd kända. Både unga och gamla askar drabbas. Det medför en risk för en mycket snabb utslagning av större delen av det svenska askbeståndet. Därför är det särskilt viktigt att bevara ett så stort bestånd som möjlighet av trädarten ask.

Hackmärken visar på förekomst av hackspett i hela det östra delområdet. Dessutom är Sveriges minsta fågel, den lilla skogslevande kungsfågeln noterad här.

Friluft- och rekreationsvärden

Den flerskiktade och varierade skogen med hållmarker och utsiktspunkter, erbjuder höga friluft- och rekreationsvärden. Närheten till Mälaren och den dramatiska topografin, särskilt i områdets västra del bidrar till upplevelsevärdena.

Området genomkorsas av många gångvägar och stigar. Huvudstråket kan sägas vara Mälarpromenaden som går längs med Mälarstranden från Slagsta färjeläge till Norsborgsparken. Området är lättillgängligt, särskilt från de intilliggande bostadsområdena i norra Botkyrka. Områdets kulturvärden bidrar också till att stärka upplevelsevärdena.

Kulturvärden

De höga kulturvärdena utgörs främst av spår och lämningar från bronsålder och äldre järnålder, men också lämningar från senare historisk tid.

Mest kända bronsåldersmiljön är det stora röset i närheten av Hallunda gård, alldeles söder om reservatsgränsen. Norr om den, till stor del innanför föreslagna reservatsgräns, finns även en unik bronsåldersboplats med terrasser och skrävstenshögar (*L2017:2770 Grav- och boplatsområde Fornlämning RAÄ-nummer: Botkyrka 69:1*). I nära anslutning till denna plats fann man även en bronsgjutarplats, som dock inte ingår i det nuvarande reservatsområdet.

Vid Slagstabadet och fram till Slagsta strand/Slagsta Marina finns lämningarna från tegelbruket som var verksamt från 1600-talet och fram till början av 1900-talet, som till stor del ingår i reservatsförslaget. (Se bifogad karta med forn lämningar och kulturmiljöer.)

Uppe på den högsta delen vid Norrskog finns rester av Norsborgs luftvärnsställning. Anläggningen bestod av ett pjäsvärn och flera skyttevärn som kunde bemannas under andra världskriget. Runt Stockholm fanns under åren 1939 till 1945 ett femtiotal luftvärnsbatterier. De flesta hade uppgiften att skydda infrastrukturobjekt som broar, farleder och viktiga tekniska installationer. Norsborgs luftvärnsställning hörde till de kraftfullare i Stockholms fasta försvar och skulle skydda staden mot flyganfall från sydväst samt det närbelägna Norsborgs vattenverk.

Torpet Lugnet var ett dagsverkstorp under Hallunda gård. Det står fortfarande kvar tack vare ideella krafter drygt 500 meter väster om Hallunda gård alldeles invid reservatsgränsen. Torpet syns inte på kartan från 1802. Troligen är det byggt en kort tid efteråt, under början av 1800-talet. En del av torpets tomt (ca 650 m²), men inte själva torpbyggnaden, ligger inom naturreservatet. Torpet ägs av Botkyrka kommun, men förvaltas sedan 1977 av Föreningen Torpet Lugnet.

Hushållning med mark- och vattenområden

Riksintressen och värdeetrakter

Naturområdet vid Mälarstranden norr om Norsborg, Hallunda och Slagsta ingår i flera riksintressen och värdeområden:

1. **Riksintresse för kulturmiljö** (3 kap MB)
2. **Riksintresse för rörligt friluftsliv** (3 kap MB)
3. **Riksintresse för turism och friluftsliv** inom Mälaren med öar och strandområden (4 kap § 2 MB)
4. Den västligaste delen ingår i **riksintresse för vattenförsörjning**, med anledning av närheten till Norsborgs vattenverk (3 kap § 8 MB)
5. **Östra Mälarens vattenskyddsområde** (7 kap § 21 MB, NVR-id 2026890)
6. Strandzonerna är av Länsstyrelsen utpekade som **värdeområden för särskilt skyddsvärda träd**
7. Länsstyrelsen har också angivit del av området som spridningslänk inom den prioriterade **ek-värdetrakten nr 3. Södertälje-Gröndal** i Särskilt skyddsvärda ekar och ekmiljöer - Naturvårdsstrategi för Stockholms län | Länsstyrelsen Stockholm, rapport 2020:18
8. Området ingår även i **värdetrakt nr 9. Mälaren i Strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län**, framtagen av Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen (rapport 2007:26)

Områden som är av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön (3 kap. 6 § miljöbalken).

Områden som är av riksintresse för anläggningar vattenförsörjning skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna (3 kap 6 § miljöbalken).

Inom Mälaren med öar och strandområden ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömning av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. (4 kap § 2 miljöbalken).

Strandskydd

Den del av reservatsområdet som ligger inom Hallunda 4:34 kom att omfattas av detaljplaner före juli 1975 innan strandskyddet trädde i kraft. Strandskyddet gäller därför inte inom denna del av reservatsområdet. Den del av

reservatsområdet som ligger inom Norsborg 5:1 omfattas av utökat strand-skydd på land på 300 meter. (7 kap. 14 § miljöbalken)

Ärendets historik och kommunens bedömning

Mittenmajoriteten i Botkyrka kommun gav, i sin budget för innevarande mandatperiod, Miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att undersöka möjligheten att inrätta ett naturreservat mellan Norsborgs vattenverk och Slagstabadet.

Under utredningens gång framkom det att ytterligare ett par områden vid Slagstabadet har höga natur-, rekreations- och kulturvärden och de har därför inkluderats i utredningsområdet. Dessa områden är:

- Området öster om Slagstabadet bort till Slagsta Marina, kallat Korpberget.
- Vattenområdet utanför Slagstabadet och Korpberget som är en skyddsvärd miljö eftersom den hyser småsvalting, en ansvarsart i Mälaren.

Området mellan vattenverket och Norsborgsparken är inte naturmark och har undantagits från reservatsutredningen.

Utredningens kom fram till slutsatsen att bildandet av ett naturreservat är ett ändamålsenligt sätt att bevara naturområdet "Mälarskogen" med många värden och funktioner i den norra delen av Botkyrka kommun. Området ligger i direkt anslutning till bostadsområdena Norsborg, Hallunda och Slagsta. Det är naturskönt, lättillgängligt och välbesökt och har också höga kulturvärden med spår från bronsålder och framåt.

Den 28 maj 2020 beslutade kommunfullmäktige (§ 46) att uppdra åt miljö- och hälsoskyddsnämnden att gå vidare med arbetet att bilda det föreslagna naturreservatet med arbetsnamnet Mälarskogen (KS/2020:273).

Samråd har skett med Länsstyrelsen som tillstyrker förslaget att bilda ett naturreservat i området. Ansökan om markåtkomstbidrag har gjorts hos Naturvårdsverket. De har beslutat om ett förhandsbesked om markåtkomstbidrag som kan lämnas när beslut om reservatets bildande har tagits av kommunen.

Föreliggande remissversion har nu tagits fram för att skickas för samråd till berörda myndigheter och sakägare.

Förenlighet med hushållningsbestämmelser och med planer

Kommunen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i miljöbalkens kapitel 3 och 4, samt vad gäller förvaltning av utpekade värdeområden och -trakter.

Kommunen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med gällande översiktsplan för Botkyrka kommun antagen av kommunfullmäktige i maj 2014.

I Botkyrkas Grönstrukturprogram, antaget av kommunfullmäktige i maj 2021 är angivet att området är ett naturrum av högt eller mycket högt värde för biologisk mångfald. I programmet anges området också ha en hög kapacitet för klimatreglering.

I de detaljplaner som reservatsområdet omfattas av är marken planerad som natur eller park. Kommunen bedömer att ett naturreservat i området enligt reservatskartan också är förenligt med gällande detaljplaner.

Intresseprövning

Det hör till de allmänna intressena att bevara områdets naturvärden, vilka utgörs främst av de särskilt känsliga livsmiljöerna i den strandnära och kuperade skogsmarken med lång kontinuitet samt de krävande och skyddsvärda arter som lever där. Naturvärdena beskrivs ovan under "Beskrivning av områdets naturvärden" och "Kommunens bedömning".

Dess höga naturvärden i ett så tätorts- och strandnära läge gör det unikt för Botkyrka kommun. Det har även pedagogiska värden och möjlighet till rika naturupplevelser.

Området ingår också i flera riksintresse-områden: för naturvärden, det rörliga friluftslivet, kust, turism och friluftsliv och för vattenförsörjning. Kommunen har tillsammans med Stockholm Vatten AB gjort bedömningen att reservatet är förenligt med deras produktion av dricksvatten. För att säkra att detta gäller även vid en oförutsedd situation har ett undantag gjorts från reservatets föreskrifter för nödvändiga åtgärder avseende denna verksamhet av riksintresse.

Länsstyrelsens kartläggning av värde-områden för särskilt skyddsvärda träd och värde-trakter för ekmiljöer inkluderar området, liksom den Strategi för formellt skydd av skog som tagits fram tillsammans med Skogsstyrelsen. Området

har också en viktig funktion som grönt samband mellan Bornsjöns naturreservat i väster längs med Mäljarstranden österut. Denna funktion stärks av områdets till större delen sammanhängande kärnområde längs med Mäljarstranden.

Genom produktionsskogsbruk skulle stora delar av områdets natur- och upplevelsevärden fragmenteras och försvinna.

Kommunen finner, vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken, att det för att skydda och bevara ovan beskrivna natur- och upplevelsevärden, finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för bevarandet av områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl skogsbruk som exploateringsföretag.

Miljö kvalitetsmål

Kommunen bedömer att reservatet bidrar till i första hand följande av regeringens miljö kvalitetsmål.

- Reservatsbildningen bidrar till att uppfylla miljömålet **Levande skogar**, genom att cirka 70 hektar produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och får ett långsiktigt skydd enligt miljöbalken, samt att mängden död ved i skogen tillåts öka under naturliga processer.
- Reservatsbildningen bidrar också till miljömålet **Levande sjöar och vattendrag** genom att vattenområdet (ca 4 hektar) med särskilt värdefull bottenmiljö utanför Slagstabadet och Korpberget blir mer uppmärksammat när det inkluderas i reservatet.
- Genom det tätortsnära läget bidrar reservatsskyddet till **En god bebyggd miljö**.
- Reservatet bidrar genom bevarandet av ett relativt stort område grön infrastruktur med ett nätverk av biotoper till miljömålet **Ett rikt växt- och djurliv**.

Ekosystemtjänster

Genom att bevara detta område med tätortsnära natur säkerställs många ekosystemtjänster för den bebyggda miljön, vilket stödjer de nyttor som bidrar till välfärd och livskvalitet. Det handlar om ekosystemens förmåga att rena luft, sänka temperaturer samt erbjuda rekreativa och hälsosamma miljöer. Områdets biologiska mångfald är en grundläggande ekosystemtjänst som bidrar till bevarandet av fungerande ekosystem i norra Botkyrka.

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning.

Sakägare underrättas även genom brev om reservatsbeslutet och datum för kungörelsens införande i ortstidning.

Reservatsföreskrifterna publiceras också i kommunens författningsamling.

Hur man överklagar

Den som vill överklaga kommunfullmäktiges beslut ska göra det skriftligt genom besvär till länsstyrelsen. Överklagande ska sändas till kommunstyrelsen som vidarebefordrar ärendet till länsstyrelsen. Besvärshandling ska vara egenhändigt undertecknad av klaganden eller dennes ombud. Den ska vara kommunstyrelsen tillhanda inom tre veckor efter kungörelse i ortstidning.

Insändes besvärshandlingen med posten ska det ske under adress:

Botkyrka kommun, Kommunstyrelsen, 147 85 Tumba.

Bilagor

1. Remissversion Reservatskarta, skala 1:12 500
2. Remissversion Funktionsindelingskarta med bland annat kärnområden
3. Remissversion Skötselplan med bilagd skötselkarta

2021-12-20

Dnr 2021-00152

Referens
Britta Ahlgren

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden
Botkyrka kommun

Remiss av Botkyrka kommuns förslag till bildande av Mälarskogens naturreservat

Samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet har tagit fram ett förslag till beslut om att bilda Mälarskogen naturreservat.

Naturreservatets syfte är att långsiktigt bevara områdets höga naturvärden, skyddsvärda växt-, svamp- och djurarter samt ekosystemfunktioner i det gröna sambandet längs med Mälarstranden, liksom dess höga rekreativvärden, som är viktiga för att tillgodose det tätortsnära friluftslivet i norra Botkyrka.

I maj 2020 beslutade kommunfullmäktige i Botkyrka kommun (§ 46) att uppdraga åt miljö- och hälsoskyddsnämnden att gå vidare med arbetet att bilda det föreslagna naturreservatet Mälarskogen. (KS/2020:273)

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fattade beslut 2021-12-06 om att ge samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet i uppdrag att sända de framtagna beslutsunderlagen för naturreservatets bildande på remiss för synpunkter till berörda myndigheter och sakägare enligt 24 § i Förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (SFS 1988:1252).

Ni bereds härmed tillfälle att yttra er över bifogat förslag till beslut om Lida naturreservat **senast fredagen den 11 februari 2022**. Vi är mycket tack-samma om ni har möjlighet att inkomma tidigare med ert yttrande.

Yttrande på remissen skickas, med angivande av Dnr ovan, via e-post till sbf@botkyrka.se med kopia britta.ahlgren@botkyrka.se, eller via post till Botkyrka kommun, Miljöenheten, 147 85 Tumba.

För Samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet

Ulrika Svärd
Miljöchef

Britta Ahlgren
Kommunbiolog

Bilagor:

Förslag till Beslut om bildande av Lida naturreservat (+ 4 bilagor)

Sändlista

1) För yttrande

- Länsstyrelsen i Stockholms län
- Skogsstyrelsen
- SGU – Sveriges Geologiska Undersökning
- Havs- och vattenmyndigheten
- Naturvårdsverket
- Riksantikvarieämbetet

Ägarna till fastigheterna:

Hallunda 4:34, 4:37, 4:40, 4:41, 4:42 samt Norsborg 5:1.

Fastigheterna ovan nämnda är innehavare av berörda rättigheter:

- 0127-92/72.1, avseende rätt för fastigheterna Hallunda 4:40, 4:41 och 4:42 att köra till sina fastigheter över Hallunda 4:34.
- 0127-93/69.1, avseende rätt för fastigheterna Hallunda 4:40, 4:42 att ha enskilda avloppsledningar över Hallunda 4:34.
- 01-IM7-78/28234.1, avseende rätt för fastigheten Norsborg 5:1 att ha kabel inom Hallunda 4:34, 4:40, 4:41 och 4:42.
- 0127-82/52.1 avseende rätt för fastigheten Hallunda 4:37 att köra till sin fastighet över Hallunda 4:34.

Stockholm Vatten AB, ägare av Norsborg 5:1

2) För kännedom och eventuellt yttrande

Förvaltare av Bornsjöns naturreservat

Norsborgs vattenverk

Fastighetsägare till Hallunda 4:20

Slagsta Marina AB, ägare av Hallunda 4:39

Fastighetsägare till fastigheten Botvidsgymnasiet 9

Norra Skogens samfällighetsförening, förvaltare av fastigheten Norrskogen 1 (Botkyrka kommun är fastighetsägare)

Kvarterssamfälligheten Rödstenen, förvaltare av fastigheten Hirden 1 (Botkyrka kommun är fastighetsägare)

Kvarterssamfälligheten Lugnet, förvaltare av fastigheten Lugnet 1 (Botkyrka kommun är fastighetsägare)

2021-12-20

Dnr: 2021-00152

Bronsugnens Samfällighetsförening, förvaltare av fastigheten Bronsugnen 1 (Botkyrka kommun är fastighetsägare)

Bronsgjutarens Samfällighetsförening, förvaltare av fastigheten Bronsgjutaren 1 (Botkyrka kommun är fastighetsägare)

Mejramens Samfällighetsförening, förvaltare av fastigheten Mejram 1 (Botkyrka kommun är fastighetsägare)

Timjans Samfällighetsförening, förvaltare av fastigheten Timjan 65 (Botkyrka kommun är fastighetsägare)

Kamomillans samfällighetsförening, förvaltare av fastigheten Kamomillen 1 (Botkyrka kommun är fastighetsägare)

Lavendelns Samfällighetsförening, förvaltare av Lavendeln 1 (Botkyrka kommun är fastighetsägare)

Naturskyddsföreningen i Botkyrka-Salem

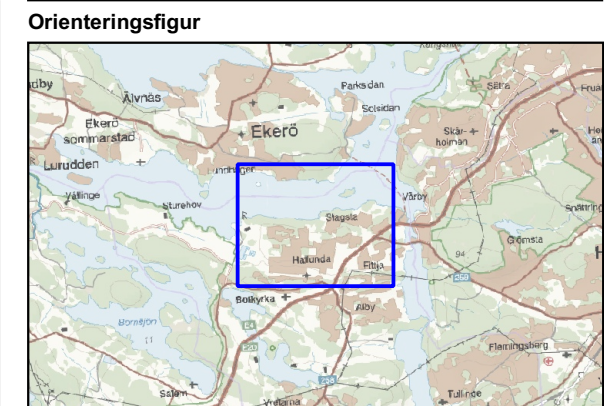
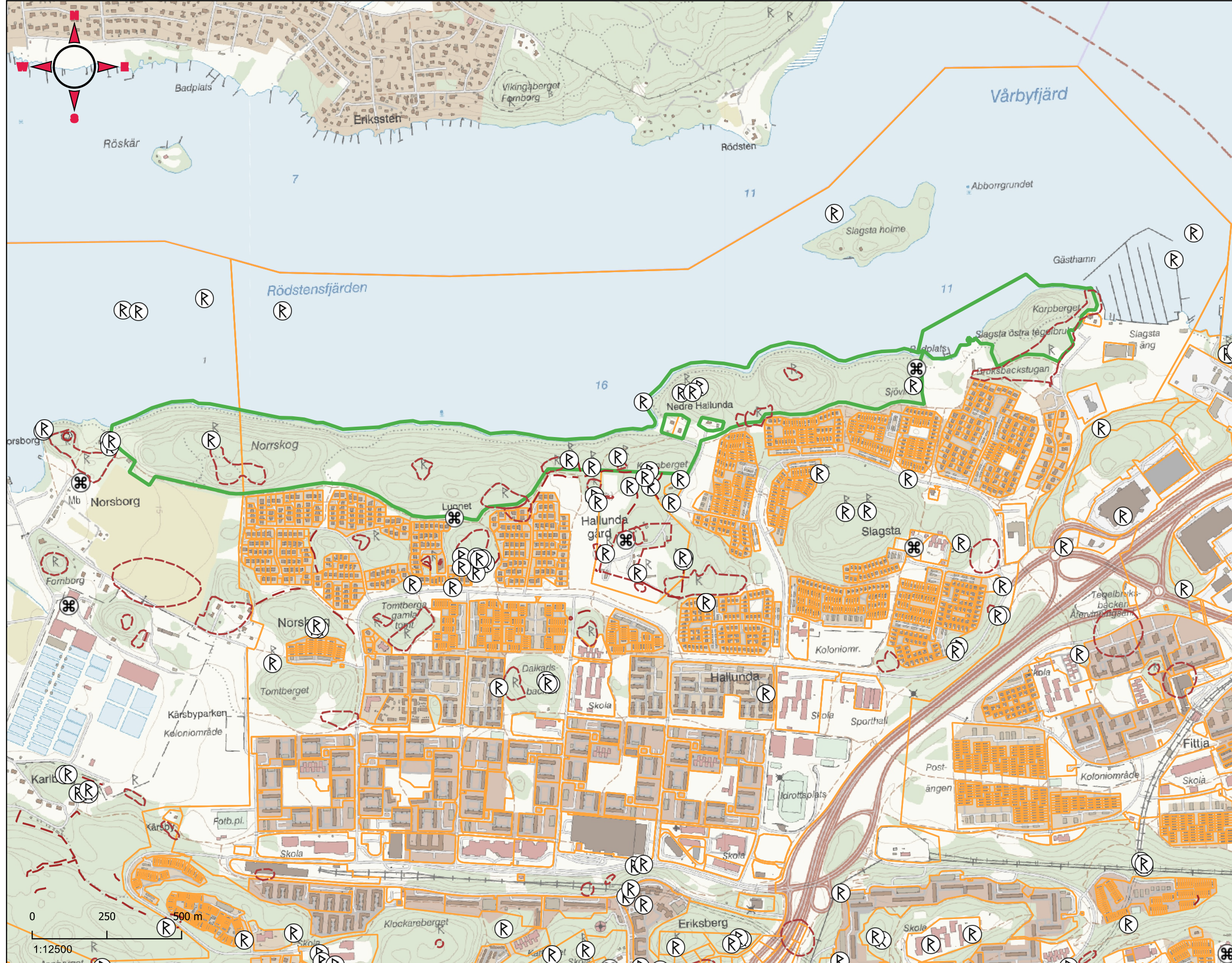
Föreningen Torpet Lugnet

Slagsta Gille, hembygdsförening

Botkyrka Hembygdsgille

IFK Tumba Skid- och Orienteringsklubb

Tullinge sportklubb

- Teckenförklaring**
- Kulturmiljö (Botkyrka, KoF)
 - Fornlämningpunkter (RAÄ)
 - Fornlämninglinjer (RAÄ)
 - Fornlämningsområde (RAÄ)
 - Utredningsområde
 - Fastighetsgräns

Titel: Preliminär reservatskarta
Beskrivning: Projekt naturreservat Mälarskogen, norra Botkyrka. 2020-10-12

Skapad av: Ahlgren Britta
 Skapad, datum: 2020-10-08
 Modifierad av: Hellén Jukka
 Modifierad, datum: 2020-10-13
 Koordinatsystem: SWEREF99 18 00

Post: Samhällsbyggnadsförvaltningen
 Miljöenheten
 147 85 Tumba
 Besök: Munkhättevägen 45
 Kontakt: 08-530 610 00, www.botkyrka.se

Bilaga 2. Funktionsindelning Mälarskogens naturreservat - remissversion

Övre kartan: funktionsindelning Mälarskogens naturreservat (Nedre kartan: funktionsindelningskarta med skyddsvärda trädmiljöer och fornlämningar) 2021-11-08

Kartor med funktionsindelning: (Område snedstreckat med rött – Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, Område snedstreckat med orange – Skogsstyrelsens naturvärdesobjekt)

Mörkgrönt – Värdekärna, **Ljusgrönt** – Utvecklingsmark, **Gråblått** – Arronderingsmark (saknar särskilda värden men ger bättre form till reservatet), **R** och **Mörkröd streckad linje** – Fornlämningar.

I den nedre kartan finns även särskilt skyddsvärda träd (röda punkter) och skyddsvärda trädmiljöer (orange – vinröda fält) enligt Lst.

2021-11-08

Referens
Britta Ahlgren

Mottagare
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till skötselplan för Mälarskogens naturreservat

Innehåll

	Inledning	2
1.	Beskrivning av naturreservatet	2
	Översikt	2
	Läge och avgränsning	2
	Värdetrakter	2
	Faktaruta	3
	Naturförhållanden.....	4
	Geologi och topografi.....	4
	Skogsmarken	5
	Flora och fauna.....	5
	Kulturvärden i och invid reservatet och tidigare markanvändning	8
2.	Plan för reservatets skötsel	9
	Fri utveckling och skötsel för att bevara och utveckla reservatets värden	10
	Riktlinjer för skötsel av kulturmiljöer och fornlämningar	10
	Skötselområden.....	10
	För samtliga skötselområden gäller: ...	11
	Skötselområdena är:	11
	A.1. Fri utveckling blandskog och barrdominerad skog.....	11
	A.2. Fri utveckling vattenområde med öppen sandig botten	12
	B. Skötsel blandskog och barrdominerad skog	13
	C. Skötsel lövdominerad skog	13
	D. Skötsel ängs- och gräsmark	14

Inledning

Denna skötselplan har utarbetats av Botkyrka kommun för bildandet av Mälarskogens naturreservat.

Planen är indelad i en beskrivning av området och en plan för reservatets skötsel. Skötselplanen, som är en bilaga till reservatsbeslutsdokumentet, fastställs samtidigt som reservatet bildas. Naturreservatets syfte, reservatsföreskrifter samt grunden för reservatet återfinns i reservatets beslutsdokument.

1. Beskrivning av naturreservatet

Översikt

Reservatet omfattar cirka 70 hektar och utgörs till större delen av äldre olikåldrig och flerskiktad lövdominerad skog, med inslag av barrdominerade partier. På sydsidan finns det största inslaget av ädellöv, i väster främst ek i öster mer ask och lönn. Cirka 5 hektar är ett vassfritt vattenområde där bland annat vattenväxten småsvalting lever.

Läge och avgränsning

Reservatet ligger mellan Mäljarstranden och bostadsområdena Norsborg, Hallunda och Slagsta, och sträcker sig från Norsborgsparken, norr om Norsborgs vattenverk, i väster och till Slagsta marina i öster. Vattenområdet utanför badplatsen och nedanför Korpberget öster om badet ingår i naturreservatet, men inte Slagstabadet.

Värdeetrakter

Reservatet ingår i:

1. Av Länsstyrelsen utpekade **värdeområden för särskilt skyddsvärda träd**
2. Länsstyrelsens identifierade spridningslänk inom den prioriterade ekvärdeetrakten nr 3. Södertälje-Gröndal i **Särskilt skyddsvärda ekar och ekmiljöer - Naturvårdsstrategi för Stockholms län** (Rapport 2020:18)
3. Värdeetrakt nr 9. – Mälaren - i **Strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län**, framtagen av Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen (rapport 2007:2)

2021-11-08

Faktaruta

Objektnamn	Mälarskogen
Objektnummer - DOS-id	1128412
NVR-id	2056266
Skyddsform	Naturreservat
Län	Stockholms län
Kommun	Botkyrka kommun
Markslag (hektar):	
Skogsmark	Ca 63,5 ha
Sötvatten	Ca 5 ha (del av Mälaren)
Övrig mark	<u>Ca 1,5 ha</u>
Totalt	Ca 70 ha
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	<ul style="list-style-type: none"> • Äldre barr-, bland- och lövskog med inslag av ädellöv. strandskog längs med den norra gränsen av reservatet som följer Mälärstranden (ca 3,5 km), samt vegetationsfattig mjuk sjöbotten
Strukturer	<ul style="list-style-type: none"> • Död ved, gamla grova träd, skuggade branter, blockmark
Arter	<ul style="list-style-type: none"> • Ullticka (NT), talticka (NT), dofttaggsvamp (NT), vedtrappmossa (NT) och knärot (VU), samt spillkråka (NT), gröngöling (LC) och mindre hackspett (NT) och slutligen småsvalting (NT) ansvarsart för Östersjön och Mälaren.
Friluftsliv	<ul style="list-style-type: none"> • Promenadvägar och stigar, bland annat Mälarpromenaden och Kulturspåren, utsiktspunkter, möjligheter till skogsutflykter, jogging, svamp- och bärplockning
Kulturvärden	<ul style="list-style-type: none"> • Rester av Slagsta tegelbruk från 1600- till början av 1900-talet, fornlämningar från brons- och järnåldern samt luftvärnsbatteri från andra världskriget, nära till Norsborgsparken med vikingagravar

Naturförhållanden

Geologi och topografi

Naturreservatet består av ett band av ett tiotal mer eller mindre långsträckta höjder av urberg som nertill är inbäddade i morän. Höjderna sträcker sig från Mälarstranden upp mot ca 30 – 60 m.ö.h., de högsta ligger i väster. Den västligaste bergryggen kallas för Norrskog, den norr om Hallunda gård benämns Kvarnberget och den som ligger längst österut mellan Slagstabadet och Slagsta Marina/Slagsta Strand bär namnet Korpberget. De små dalar som ligger mellan dem är från området nordost om Hallunda gård och österut fyllda av mer fin-korniga lera-silt lager. Även området söder om Korpberget är täckt av lera-silt.

Skogsmarken

Norrslutningen mot Mälaren är i väst täckt av blandskog som i vissa delar övergår i grandominerad skog. Längre österut ökar dominansen av löv. Det samma gäller sydsidan där också ädellövsinslaget är större. På höjderna dominerar barrträden och högst upp övergår blandskogen ofta i hållmarkstallskog.

Särskilt på sydsidan finns inslag av ädellöv, främst ek och lönn, men även områden med bok och lite avenbok finns som härrör från de tidigare herrgårdsparkerna vid Norsborg och Hallunda. I den södra delen av området öster om Slagstabadet har lövskogen ett relativt stort inslag av ask, med en stor föryngring i undervegetationen. Fågelbär, vissa mycket grova, förekommer här och där i hela reservatsområdet och visst inslag av alm.

Skogsstyrelsen har tidigare avgränsat fem nyckelbiotoper och fyra naturvärdesobjekt. Nyckelbiotoperna är klassade som bergbrant, barrskog och hållmarks-skog. De omfattar blandskog eller barrdominerad skog. Naturvärdesobjekten består av brant, bäckmiljö och på båda sidor om Slagstabadet lövskogslund / hagmarksskog.

Kommunen har tillgång till Steg 1 biotopdatabas enligt BIOTOP Stockholm-metodiken. Biotopindelningen är utförd med hjälp av fjärranalysmetoder. Utifrån den är den ungefärliga fördelningen på olika skogsbiotoper följande:

2021-11-08

Talldominerad	ca 10 %	6,35 ha
Grandominerad	ca 4 %	2,54 ha
Barrdominerad	ca 13 %	8,25 ha
Blandskog	ca 40 %	25,40 ha
Triviallöv	ca 12 %	7,62 ha
Ädellövdominerad	ca 12 %	7,62 ha
Löv med ädellövsinslag	ca 9 %	5,72 ha

Flora och fauna

Området gynnas av närheten till Mälaren där luftfuktigheten är förhållandevis hög särskilt i den norra delen med mer eller mindre höga sluttningar och branter. Hög luftfuktighet är mycket gynnsamt för kryptogamfloran, vilket medför att området får en rik förekomst av mossor, lavar och svampar. Det gynnar också de insektsarter som är knutna till dem. I granskogen bland mossorna förekommer också den rödlistade orkidén knärot.

Fågellivet är rikt, med fåglar knutna såväl till skogen, kulturlandskapet som till strand och vatten. Fyra hackspettsarter förekommer i området, spillkråka, grön göling, samt större och mindre hackspett. De gynnas av de grova gamla träden och den relativt goda förekomsten av död ved. Det gör även vedlevande insekter och vedsvampar. Området utgör också en refug för mindre och större däggdjur.

I de trädbevuxna områdena längs med Mälarens strand finns viktiga biotoper för fladdermöss, den enda flygande däggdjursgruppen. Alla i Sverige förekommande fladdermusarterna är skyddade enligt Artskyddsdirektivets § 4. Längs med Mälarens strand ligger ett band av så kallade hot spots för fladdermöss, det vill säga att det finns bra tillgång till viktiga livsmiljöer för fladdermöss. Exempel på miljöer som är gynnsamma för fladdermöss är sjönära lövskogsområden med inslag av granskog, sumpskog, grova hålträd, tätare buskvegetation samt byggnader och stenkonstruktioner. Vattennära miljöer gynnar insektsförekomsten och byggnader, gärna äldre, kan vara lämpliga boplatser och ett komplement till de grova hålträden. Vissa arter av fladdermöss är känsliga för belysning.

Tio arter av fladdermöss har konstaterats i Hallundaområdet. Enligt 2020 års rödlista (ArtDatabanken, SLU) är tre av arterna rödlistade. Flera arter hade kolonier, det vill säga, nyttjade området som ett reproduktionsområde.

2021-11-08

Observationerna av fladdermöss i området är dock inte registrerade i Artportalen (ArtDatabanken, SLU), men de anges i en tabell här nedan.

Fladdermusarter observerade vid Hallunda enligt Artskyddsutredning för fladdermöss utförd av Calluna 2019

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Fransfladdermus	<i>Myotis nattereri</i>	NT
Mustaschfladdermus	<i>Myotis mustacinus</i>	
Taigafladdermus	<i>Myotis brandtii</i>	
Nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	NT
Större brunfladdermus	<i>Nyctalus noctula</i>	
Trollpipistrell	<i>Pipistrellus nathusii</i>	
Gråskimlig fladdermus	<i>Vespertilio murinus</i>	
Brunlångöra	<i>Plecotus auritus</i>	NT
Dvärgpipistrell	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	
Vattenfladdermus	<i>Myotis duabentonii</i>	

De signalarter och rödlistade arter i området som har observerats och registrerats i Artportalen (ArtDatabanken, SLU) anges i tabellen nedan.

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori / Signalart
Kärlväxter		
Knärot	<i>Goodyerna repens</i>	VU
Småsvalling	<i>Alisma wahlenbergii</i>	NT
Svart Trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	Signalart
Mossor		
Grön Sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	Signalart
Vedtrappmossa	<i>Crossocalyx hellerianus</i>	NT
Västlig hakmossa	<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	Signalart
Svampar		
Barkticka	<i>Rigidoporus corticola s.str</i>	Signalart
Dofttaggvamp	<i>Hydnellum suaveolens</i>	NT
Granticka	<i>Porodaedalea chrysoloma</i>	NT
Hasselticka	<i>Dichomitus campestris</i>	Signalart
Ullticka	<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	NT
Tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	NT
Fåglar		
Björkrast	<i>Turdis pilaris</i>	NT
Drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>	NT

2021-11-08

Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	NT
Entita	<i>Poecile palustris</i>	NT
Fiskmåås	<i>Larcus canus</i>	NT
Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	NT
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN
Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	NT
Havstrut	<i>Larus marinus</i>	VU
Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	NT
Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU
Kråka	<i>Corvus corone</i>	NT
Mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	NT
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	NT
Skrattmåås	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	NT
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
Stare	<i>Stumus vulgaris</i>	VU
Stjärtand	<i>Anas acuta</i>	VU
Strandskata	<i>Haematopus ostralegus</i>	NT
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT
Talltita	<i>Poecile montanus</i>	NT
Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	VU
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN
Ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	NT
Östersjötrut	<i>Larus fuscus fuscus</i>	VU
Reptiler		
Hasselsnok	<i>Coronella austriaca</i>	VU
Insekter		
Granbarkgnagare	<i>Microbregma emarginatum</i>	Signalart
Myskbock	<i>Aromia moschata</i>	Signalart

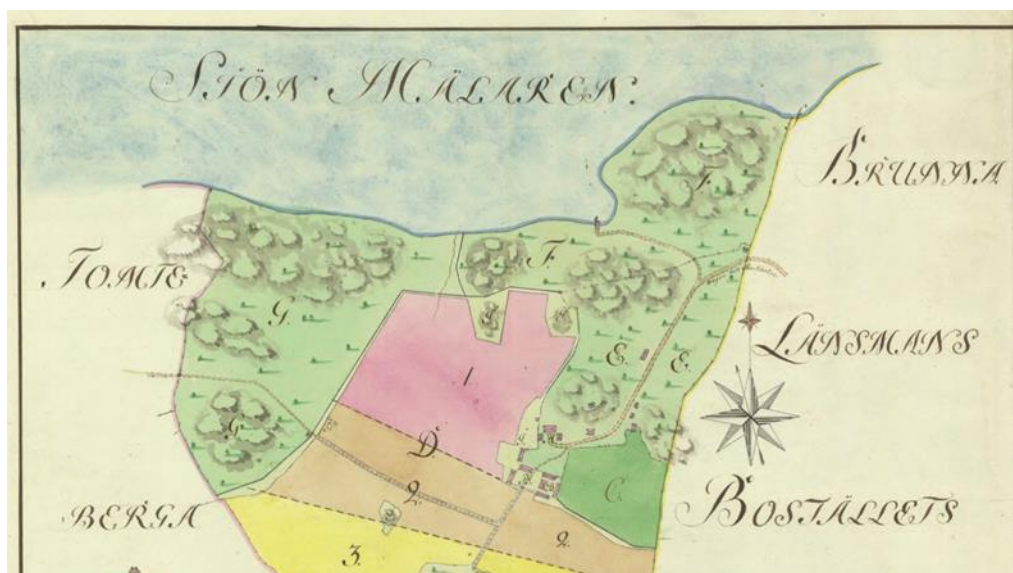
Hotklasser förklaring: Kunskapsbrist (DD) Nationellt utdöd (RE) Akut **hotad** (CR) Starkt **hotad** (EN) Sårbar (VU) Nära **hotad** (NT)

Kulturvärden i och invid reservatet och tidigare markanvändning

Delar av området har nyttjats av människor sedan bronsåldern och området är rikt på fornlämningar från bronsålder och äldre järnålder. Mest kända

bronsåldersmiljön är det stora röset i närheten av Hallunda gård, alldeles söder om reservatsgränsen. Norr om den, till stor del innanför reservatsgränsen, finns även en unik bronsåldersboplats med terrasser och skrävstenshögar (L2017:2770 Grav- och boplatsområde Fornlämning RAÄ-nummer: Botkyrka 69:1). I nära anslutning till denna plats fann man även en bronsgjutarplats, som dock inte ingår i det nuvarande reservatsförslaget.

Under 1500-1600-talen bildades säterier som en belöning till adeln. Reservatsområdet hörde till Norsborg (tidigare Hunhamra), Hallunda och Slagsta säterier. Skattefriheten upphörde på 1800-talet, men gårdarna fanns kvar som storgårdar.

Figur 1. Ägomätningsskarta från 1802 över Hallunda gård visar att denna del av reservatsområdet då var till större delen trädbevuxen.

På grund av den kuperade topografin har större delen av reservatsområdet sannolikt varit trädbevuxen utmärkt under större delen av tiden sedan landhöjningen. Ett område öster om dagens Nedre Hallunda, och fram till Slagstabad, har dock på kartor från 1700-talet har angivits som äng/hage, vilket troligen innebär en öppnare slätteräng för vinterfoder som efterbetades. Vid Slagstabadet och fram till Slagsta strand/Slagsta Marina finns lämningarna från tegelbruket som var verksamt från 1600-talet och fram till början av 1900-talet, som till

stor del ingår i reservatsförslaget. (Se Bilaga 1 till beslutsdokumentet, Reservatskarta med fornlämningar angivna.)

Torpet Lugnet var ett dagsverkstorp under Hallunda gård. Det står fortfarande kvar tack vare ideella krafter, drygt 500 meter väster om Hallunda gård, alldeles invid reservatsgränsen. Torpet syns inte på kartan från 1802. Troligen är det byggt en kort tid efteråt, under början av 1800-talet. En del av torpets tomt (ca 650 m²), men inte själva torpbyggnaden, ligger inom naturreservatet. På tomtområdet inom reservatet står ytterligare en byggnad samt ett växthus. Torpet ägs av Botkyrka kommun, men förvaltas sedan 1977 av Föreningen Torpet Lugnet.

2. Plan för reservatets skötsel

Fri utveckling och skötsel för att bevara och utveckla reservatets värden

Områdets komplexitet och dess storstadsnära läge ställer höga krav på att både bevara naturen och att göra den tillgänglig för människor. Därför har en zonerings gjorts i skötselplanen för att ta vara på förekomsten av de högsta natur-, kultur- och friluftsvärdena. För varje område har en optimal handlingsstrategi valts för att förvalta dessa värden så att de utvecklas på bästa sätt. Fri utveckling kommer att råda på en stor del av markerna medan andra delar kommer att vårdas för att stärka deras värden. Skogsbruk med ekonomiskt syfte kommer inte att bedrivas inom någon del av naturreservatet. Endast naturvårdande åtgärder och åtgärder som även gynnar skogens kultur- och sociala värden kan förekomma inom skötselområdena. Vid förekomst av främmande invasiva arter ska dessa bekämpas enligt kommunens strategi och plan för dessa. Reservatsföreskrifterna förbjuder användningen av kemiska bekämpningsmedel (dispens kan beviljas endast om särskilda skäl finns).

Riktlinjer för skötsel av kulturmiljöer och fornlämningar

Platser där fornlämningarna och kulturmiljöer finns kan behöva en särskilt anpassad skötsel både för att undvika skador på dem och för att synliggöra dem för besökare. Fornlämningarna inom reservatet ska skötas enligt Kulturmiljölagens föreskrifter för fornlämningar 2 Kap 6 §. Miljöerna behöver till större delen hållas öppna. Samtidigt kan det vara lämpligt med en krontäckning över platsen för att undvika kraftiga slyuppslag. Det är i princip olämpligt att träd växer på fornlämningar eftersom rötterna kan skada dem. På vissa ställen har

stora träd redan vuxit upp på fornlämningen. Det kan då vara bättre att de står kvar. I öppnare miljöer, och där förutsättningar finns, är skötsel som bidrar till att förbättra förutsättningarna för slåttergynnade blomväxter och gräs önskvärd.

Områdets fornminnen framgår av reservatskartan och funktionsindelningsskarta. Inför skötselåtgärder behöver mer detaljerade kartor tas fram.

Skötselområden

Reservatet är indelat i fyra skötselområden: A, B, C och D (Se bilagd Skötselkarta). Indelningen bygger på förekomster av naturtyper och behov av skötsel för att behålla och utveckla reservatets bevarandevärden. Vid skötsel av reservatets kulturvärden ska hänsyn tas även till naturvärdena och vice versa. Vid skötsel av reservatets friluftsvärden ska hänsyn tas till natur- och kulturvärden.

För samtliga skötselområden gäller:

Åtgärder längs prioriterade stigar, gång- och cykelvägar samt anläggningar för friluftslivet

- Avverkning av enstaka träd eller mindre grupper av träd för att bevara eller förbättra de finaste utsiktsplatserna
- Åtgärder som behöver göras för att säkerställa framkomligheten och säkerheten längs stora stigar, gång- och cykelvägar samt kring anläggningar för friluftslivet
- Åtgärder som behöver göras för att undvika fara för befintlig bebyggelse inom eller i direkt anslutning till naturreservatet.

Skötselområdena är:

- A. Fri utveckling
 1. Blandskog och barrdominerad skog
 2. Vattenområde med öppen sandig botten
- B. Blandskog och barrdominerad skog
- C. Lövdominerad skog
- D. Ängs- och gräsmark

A.1. Fri utveckling - Blandskog och barrdominerad skog

Området omfattar till större delen blandskog och barrdominerad skog som redan idag har eller är på väg att få naturskogskaraktär. Följaktligen rör det sig oftast om äldre, ofta flerskiktad, skog. Den täcker stora delar av hållmarkerna, och branterna i reservatet.

Hållmarksskogen karaktäriseras av att här finns många gamla, senvuxna, ofta bredkroniga tallar, senvuxen rötskadad gran, och små sumpfickor med kärrartad vegetation. I sluttningarna finns äldre flerskiktad gran, med inslag av tall och lövträd, Särskilt i branterna finns gott om död ved i olika nedbrytningsstadium. De stenigaste, karga topparna samt de stenigaste branterna har fått vara orörda en längre tid och hyser en mycket intressant kryptogamflora.

Bevarandemål

- Målet är att bevara en gammal barrblandskog med sin naturliga variation av trädslag och strukturer. Den skogliga kontinuiteten ska bevaras. Lövskogsinslaget får gärna öka, och bör inte minska. Mängden död ved (lågor och torrakor) bör om möjligt öka.
- Rödlisterade arter som knärot (VU), vedtrappmossa (NT), dofttaggvamp (NT), granticka (NT), ullticka (NT) och talticka (NT) samt signalarterna svart trolldruva, grön sköldmossa, västlig hakmossa, barkticka och hasselticka ska finnas kvar och ha en god bevarande status.

Värdeskapande åtgärder

Skogen ska lämnas för fri utveckling med undantag för enstaka punktinsatser för att stärka natur- och eller kulturvärden eller behålla områdets attraktivitet för människor.

Åtgärder längs prioriterade stigar, gång- och cykelvägar samt anläggningar för friluftslivet

- Avverkning av enstaka träd eller mindre grupper av träd för att bevara eller förbättra de finaste utsiktsplatserna
- Åtgärder som behöver göras för att säkerställa framkomligheten och säkerheten längs stora stigar, gång- och cykelvägar samt kring anläggningar för friluftslivet
- Åtgärder som behöver göras för att undvika fara för befintlig bebyggelse inom eller i direkt anslutning till naturreservatet.

A.2. Fri utveckling vattenområde med öppen sandig botten

Vattenområdet ligger utanför Slagstabadet och Korpberget (öster om badet). I området växer undervattensväxten småsvalting. Arten förekommer enbart i Östersjön och Mälaren. Det är därför en ansvarsart för Sverige och en prioriterad art i Artskyddsförordningen. Området är ett sandigt och vassfritt strandområde i nära anslutning till rullstensåsen Uppsalaåsen.

I de här miljöerna trivs också många andra krävande vattenväxter. Den här typen av artrika, grunda vattenmiljöer är ovanliga, även ur ett europeiskt perspektiv. På lokalen har även fisken nissöga observerats. Nissöga finns med på art- och habitatdirektivets bilaga 2.

Den kommunala badplatsen Slagstabadet verkar inte ha en negativ påverkan på småsvaltningens förekomst. Men ska åtgärder vidtas i området eller om verksamheten vid badplatsen ökar ska avstämning ske med Länsstyrelsen som har tillsynen över Artskyddsförordningen.

För att bättre uppmärksamma främst småsvaltningens förekomst och den värdefulla vattenmiljön här har detta vattenområde inkluderats i reservatsområdet.

Bevarandemål

Området ska hållas fritt från anläggningar, igenväxning av vass och annan störning som missgynnar de skyddsvärda vattenlevande arterna

- vatteväxten småsvalting (NT)
- fisken nissöga

Dessa arter ska ges förutsättningar att reproducera sig och att ha en god bevarandestatus i området.

Värdeskapande åtgärder

I nuläget är inget behov av åtgärder konstaterat i vattenområdet.

B. Blandskog och barrdominerad skog

Större delen av detta skötselområde ligger i norrslutningen ner mot Mälaren. Här finns ett antal gamla riktiga grova tallar, äldre gran och också inslag av grova lövträd. Gamla grova träd hyser ofta en rik kryptogamflora och insektsfauna. De är även viktiga livsmiljöer för fladdermöss och fåglar. För att säkra de grova tallarnas och lövträdens livslängd behöver de ofta friställas från träd som växer upp i kronan och skuggar stammen. Deras yngre efterföljare

behöver få utrymme att utveckla sina stammar och kronor. Därför finns behov av selektiv gallring i dessa områden för att säkra en framtida kontinuitet av gamla grova träd i detta område.

Bevarandemål

- Målet är att en gammal barrblandskog med sin naturliga variation av trädslag och strukturer ska fortsätta att utvecklas. Den skogliga kontinuiteten ska bevaras. Lövskogsinslaget får gärna öka, och bör inte minska. Mängden död ved (lågor och torrakor) bör om möjligt öka. Denna del av området ska fungera som habitat för skyddsvärda arter som förekommer i reservatet och som kan komma att spridas till det.

Värdeskapande åtgärder

Friställning av prioriterade grova tallar och lövträd samt deras yngre efterföljare.

C. Lövdominerad skog

Lövslogen består av en blandning av björk, asp, och andra lövträdsarter med inslag av lönn, ek, bok, avenbok och ask. Gran och tall ingår i trädskiktet. Vissa delar har ett större inslag eller dominans av ädellövträd. Asken som är akut hotad (EN) enligt rödlistan 2020, på grund av askskottsjukan, har en god förekomst särskilt i den östra delen.

Lövslogen är som naturtyp förhållandevis ljus och artrik, och utgör en ur fri-luftssynpunkt värdefull miljö. Den har vanligen en rikare flora av blommande växter i fältskiktet. Också insektsfaunan är ofta rik, bland annat av pollinerande insekter.

Det är viktigt att lövslogen med sin öppna karaktär och specifika flora och funga (svampförekomst) bevaras, vilket innebär att vissa åtgärder kan behöva göras. Utvecklingsbara ädellövträd och gamla, grova aspar bör räddas från att kvävas av igenväxning så att de får behålla och bygga ut sina kronor. Selektiv gallring kan också behöva göras i områden med lämpliga efterföljare till ädellöv, asp och andra trädslag.

Bevarandemål

- Arealen lövskog ska bevaras eller öka.
- Mängden död ved ska successivt öka.
- Minst 15 % av utvecklingsbara ekar i lövområden ska ha friställda kronor.
- Asken ska gynnas och ha en god bevarandestatus.

Värdeskapande åtgärder

- Naturvårdande och friluftsförande åtgärder, främst i syfte att minska inslaget av gran samt behålla öppenheten och lövdominansen.
- Ringbarkning, fällning eller annan åtgärd med syfte att öka mängden döende och död ved.
- Friställande av grova lövträd, särskilt ekar, för att förhindra att träden dör i förtid och framhäva deras skönhetsvärden.
- I lämpliga lägen friställning av yngre efterföljare av ädellöv och asp.
- Bete eller slätter kan ske på lämpliga marker.

D. Ängs- och gräsmark

Några mindre områden är gräsmarker som till större delen är fria från träd. De har höga upplevelsevärden genom sin öppenhet. De bör förvaltas så att de hålls öppna från igenväxning och, om möjligt, florin av blommande och nektarproducerande växter gynnas, helst genom slätter med skärande redskap och borttagande av slaget växtmaterial. Ett litet inslag av blommande och frukt-/bärproducerande buskar höjer deras värde. Blommande och bärande växter bidrar till att säkra en god livsmiljö för pollinerande insekter och för fåglar. Det höjer också rekreativsvärdet.

Bevarandemål

- De öppna gräsmarkerna ska fortsatt hållas fria från igenväxning av träd och buskar.
- Förekomst av blommande och nektarproducerande örter ska öka.

Värdeskapande åtgärder

- Regelbunden ängsslätter eller gräsklippning. Slätter innebär att marken slås med skärande redskap i slutet av sommaren, tidigast efter mitten av juli, och att det slagna växtmaterialet sedan tas bort.

- Vid behov tas igenväxningsvegetation bort, men enstaka bärande buskar och mindre träd bör lämnas.
- Där det är lämpligt kan skötseln också ske genom bete, helst av nötkreatur.

Friluftsliv och anordningar för besökare

Mål

Reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten enligt allemansrättsliga principer, men med de begränsningar som följer av reservatsföreskrifterna.

Tillgänglighet

Området ligger mellan Mälarstranden och bostadsområdena Norsborg, Hallunda och Slagsta, och sträcker sig från Norsborgsparken i väster till Slagsta marina och Slagsta strand i öster. Slagstabadet ingår inte i naturreservatet, men vattenområdet utanför badplatsen och nedanför Korpberget öster om badet. Det kan nås till fots från tunnelbanestationerna Hallunda och Norsborg, som ligger ca 1,5 km söder om reservatet, eller med SL-bussar från stationerna som går till den norra delen av dessa bostadsområden.

Området är redan idag välbesökt tack vare de gångvägar och stigar som går igenom området.

Informationsskyltar samt utmärkning av reservatets gränser

Information om reservatet och dess föreskrifter ska finnas på informationsskyltar som framställs enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Sådana skyltar ska sättas upp på lämpliga platser vid reservatets gräns eller i anslutning till reservatet.

Reservatets gränser ska märkas ut enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Parkeringsplats

Möjlighet till p-plats kan utredas. Idag finns en p-plats nära Slagstabadet.

Stigar

Ett antal gångvägar och stigar som går igenom området. Det mest frekventerade stråket är Mälarpromenaden som går längs med Mälarstranden från Norsborgsparken i öst till Slagsta färjeläge i väster. Längs med promenaden finns fem informationstavlor uppställda. In i reservatet går också tre ”kulturspår” det

vill säga tre skyltade leder med kulturinformation, som berättar om områdets kulturhistoria.

Större stigar och gångvägar hålls fria från igenväxningsvegetation och kullfallna träd.

Reservatsförvaltning och tillsyn

Botkyrka kommun är förvaltare av reservatet. Det innebär ett övergripande ansvar för att syftet med reservatet uppnås och omfattar ansvar för bland annat naturvårdsåtgärder, informationstavlor och annan skyltning samt kontakt med markägare och andra berörda.

Botkyrka kommun är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken.

Dokumentation och uppföljning

Befintlig dokumentation

Skogen är dokumenterad från beståndssynpunkt i kommunens skogsskötselplan och i de värderingar som gjorts inför markåtkomstbidrag från Naturvårdsverket. Området är också dokumenterat vid nyckelbiotopsinventering samt i samband med upprättandet av denna skötselplan. I området finns fem nyckelbiotoper och fyra naturvärdesobjekt avgränsade av Skogsstyrelsen.

Reservatet kan med fördel dokumenteras ytterligare för att öka kunskapen om områdets naturvärden.

Uppföljning av genomförda skötselåtgärder

Botkyrka kommun ansvarar för dokumentation och uppföljning av genomförda skötselåtgärder.

Litteraturlista

Stockholms universitet, BIOTOP Stockholm biotopdatabas Steg 1, 2017.

Länsstyrelsen i Stockholms län & Skogsstyrelsen, 2007. Strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län. Länsstyrelsens rapport 2007:26.

Historiska kartor; Häradskartan Svartlösa Härad 1906.

Ägomätningsskarta över Hallunda gård, 1802.

Naturvårdsverket. 2003. Att skylta skyddad natur – en vägledning om skyltar, foldrar, vägvisning, gränsmarkering och Internet. ISBN: 91-620-1233-9.

SLU Artdatabanken (2020), Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

SLU Artdatabanken, Artportalen, Internetsida, utsökningar 2021-11-01.

Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering, utdrag från Skogens Pärlor och Geodata.

Översiktsplan för Botkyrka kommun, antagen 2014.

Bilaga: Skötselkarta

Bilaga till skötselplan - Remissversion

Karta över skötselområden för Mälarskogen (2021-11-08)

- A. Fri utveckling - Blandskog och barrdominerad skog, samt vattenområde – gulbrunt
- B. Blandskog och barrdominerad skog – mörkbrunt
- C. Lövdominerat - grönt
- D. Ängs- och gräsmark - gult